

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.

Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem čel. uradu št. 13.633.

Vprašanje razorožitve.

Da skuša opozicija vsako vladno odredbo strankarsko uporabiti, je naravno in pri nas celo sveta strankarska dolžnost. Udomačeno je tudi že to, da udari opozicija pri tem vedno preko meje in da odklanja sploh vsako naredbo vlade, pa naj bo ta sicer še tako pametna.

Kljub vsemu temu se pa vendar opozicijska stranka redno nikjer ne spozablja tako daleč, da bi mogla njena taktika škodovati državi. Zato je nad vse pogosten pojav, da zlasti v stvarih zunanje politike zastopajo opozicijske stranke bolj radikalno stališče ko vlada sama in da zato redno očita vladi, da premalo energično brani nacionalne interese.

Kakor mnogo drugih stvari, tako je tudi v tem pogledu pri nas drugače in od prevrata dalje moremo opaziti, da opozicija tudi v zunanji politiki načeloma zastopa vedno vladni nasprotno stališče. Če se je vlada orientirala v zmislu angleške politike, je bila opozicija gotovo frankofilska in obratno. In če je vlada bila italofilska, je bila opozicija italofobska.

V prvih poprevratnih časih je bilo vse to zelo razumljivo in zato tudi oprostljivo. Mislili bi pa, da je že čas, da se neha ta političen primitivizem in da pridemo vendar enkrat že v dobo, ko se bodo tudi politična vprašanja presojala le iz stvarnih, ne pa iz strankarskih ozirov. Zlasti pa bi smel vsak rodoljub pričakovati, da bo to veljalo vsaj za zunanjo politiko, ker je vendar jasno ko beli dan, da smo izgnani, če ne stojimo proti tujemu svetu kot kompaktna celota.

Naše mladinsko časopisje pa žal tega uvideti neče in tako čitamo v zadnjem času v mladinskih listih vehementne izpade proti ministru dr. Marinkoviču, ker je odklonil razorožitveni predlog Mac Donalda. Zlasti se je pri tem proslavil »Slovenski Narod«, ki se v zadnjem času sploh trudi, da bi v vsakem slučaju dokazal svojo senilnost. Tako pravi »Slovenski Narod«, da je zagrešil minister Marinkovič sramotno dejanje, ker je odklonil idealno zamisel garancijskega pakta in da je s tem stopila naša država v vrsto nezrelih držav.

Brez vsega je jasno, da je razorožitveno vprašanje čisto druge važnosti za neogrožene velesile, ko pa za ogrožene majhne države. Zlasti pa je v tem oziru čisto posebno stališče Amerike in Anglije. Ti dve velesili nista od nikogar ogroženi in zato je naravno, da je za obe državi razorožitveno vprašanje v prvi vrsti le gospodarsko vprašanje.

Čisto drugače pa morajo reagirati na razorožitveni problem male države, za katere je vprašanje razorožitve dostikrat življenjsko vprašanje. Že danes vidimo, da se na mednarodnih konferencah brez pardona prezirajo interesi majhnih držav. Meja Albanije se ne določa z ozirom na želje Albanije in njenih mejnih držav, temveč le z ozirom na interese kapitalistov velikih držav. Samo one majhne države se respektira, ki imajo krepko armado in ki z dejanj pokažejo, da si ne dajo vsiljevati tuje volje. Slučaj Turčije, Vilne, Reke itd. govori v tem oziru prepričujoče.

Ni morda med majhnimi državami države, ki bi bila tako zainteresirana na varnostnem vprašanju ko naša država. V istem hipu, ko bi položili orožje iz rok, bi bili že tudi plen sosedov. Pohod Italijanov je bil ustavljen, ker smo imeli vojsko. Maribor je ostal slovenski, ker je ves svet znal, da imamo krepko vojsko. Karlov puč je ostal brez posledic, ker so se v Budapešti zbal naše vojske. In mejo na vzhodu in proti Albaniji varuje že to dejstvo, da imamo vojsko.

Sto, ne enkrat bi že propadli, če ne bi imeli svoje vojske. V vseh težkih časih, ki smo jih preživeli po preobratu smo bili obvarovani pred najhujšim le zato, ker smo imeli vojsko. Vojska je bila naš edini adut, ki smo ga vedno lahko pokazali in ki je bil vedno učinkovit.

In ta adut naj damo sedaj iz rok, zato, ker to konvenira angleškim interesom?

Zasedanje Zveze narodov.

Prihod Marinkoviča v Ženevo. — V Ženevi se sestane Marinkovič z Mussolinijem.

Ženeva, 1. sept. Včeraj je semkaj dospel naš zunanji minister Marinkovič z ostalimi člani naše delegacije. Prav tako je prispel v Ženevo rumunski zun. minister Duca in bolgarski zun. min. Kalafov. Našo delegacijo je sprejel naš poslanik v Bernu Mileta Jovanovič, član tajništva Zveze narodov. Naša delegacija je nastanjena v hotelu Bon Rival, kjer so rezervirani tudi prostori za Macdonalda. Herriot pa bo stanoval v hotelu De Bery. Naš zunanji minister Marinkovič ne bo odpotoval po končanem zasedanju Zveze narodov v Pariz, marveč se bo v Ženevi sestal z Mussolinijem.

Ahmed beg proti albanski deputaciji.

Ženeva, 1. sept. Kakor poročajo iz Ženeve, vodi albansko delegacijo sam predsednik albanske vlade Fan Noli. Ahmed beg je radi tega vložil iz Beograda protest, v katerem zahteva, da se ta delegacija ne sme priznati kot prava, ker ni pravi izraz albanskega naroda.

Prihod italijanske delegacije.

Ženeva, 1. sept. Včeraj popoldne je prispela italijanska delegacija Schialoja, Salandra in Schanzer. Pričakujejo

Nova vlada v Albaniji je prišla na krnilo na usupatorski način ter nima niti večine niti ustavne sankcije. Pravo večino ima le Ahmed beg. Pričakujejo, da bo Ahmed beg poslal v Ženevo svojo delegacijo, katero bo podpirala naša delegacija.

še prihod Mussolinija. Zbrane so vse delegacije. Macdonald in Herriot prispeta v Ženevo v torek.

Otvoritev zasedanja.

Ženeva, 1. sept. Danes ob 11. popoldne se vrši otvoritev zasedanja, ki ga bo otvoril belgijski zunanji minister Hymans. Za predsednika zborovanja se imenuje Mota, bivši predsednik švicarske republike. Na zasedanju pričakujejo napete borbe med Francijo in Anglijo v pogledu vprašanja vzajemne pomoči in razorožitve. V Ženevi se nahaja preko 500 novinarjev.

Shod Srnao prepovedan.

Savič, urednik Balkana iz Srnao izključen.

Beograd, 1. sept. Včeraj bi se moral vršiti veliki miting srbske nacionalne omladine, ki ga je policija prepovedala. Nato se je vršil ožji sestanek v klubovih prostorih, na katerem so sklenili, da izda Srnao proglas na srbski na-

rod s parolo »Srbi na okup!« in da se forsira ojačenje organizacije. Komunique pravi, da je glavni urednik »Balkana« Sveta Savič naveden trgovec in špekulant in da je izključen iz Srnao.

VLADA PROTI OPOZICIJALNEMU TISKU.

Beograd, 1. septembra. Vladni tisk žuga opozicijskemu tisku, da bo doživel slednji težke posledice radi svojega pisanja. Notranje ministristvo sumi, da razširjajo nekateri državni uradniki vesti in izdajajo vladne tajnosti. To smatra vlada za korupcijo in bo zato najstrožje kaznovala krivce. Vlada je dobila zadoščenje s tem, da je sodnija potrdila vladne zabrane listov in ni izključeno, da bo nekaj opozicijskih listov prepovedanih.

LJUBA JOVANOVIČ V SPLITU.

Beograd, 1. sept. Predsednik parlamenta g. Ljuba Jovanović je imel te dni v Splitu sestanek z zastopniki vseh mestnih in srezkih odborov radikalne stranke v Dalmaciji. Na tem sestanku je g. Jovanović jasno poudarjal, da ne obstoji nobena nevarnost, ki bi ogrožala edinstvo radikalne stranke.

LJUBA JOVANOVIČ ODPOTOVAL V BEOGRAD.

Beograd, 1. sept. Predsednik narodne skupščine je včeraj odpotoval iz Kotora v Beograd, kamor bo prispel jutri zjutraj.

DELO ZA NOVI PRORAČUN.

Beograd, 1. sept. Iz finančnega ministristva poročajo, da je obseg proračuna dohodkov in izdatkov majhen in da ga je treba povečati. Poljedelski proračun je gotov in je za nekaj odstotkov večji od prejšnjega. Včeraj je o tem poročal poljedelski minister dr. Spaho.

HRVATSKI INVALIDI PRI DAVIDOVIČU.

Beograd, 1. septembra. Predsednika vlade Davidoviča so včeraj posetili predstavniki udruženja hrvatskih invalidov, ki so mu izrazili želje in predloge o novem invalidskem zakonu, ki ga vlada pripravlja.

SEJA DRŽAVNEGA SVETA.

Beograd, 1. septembra. Iz vladnih krogov se doznava, da se bo danes vršila plenarna seja državnega sveta, na kateri bo rešeno vprašanje, ali se bo postopalo pri spremembi v notranjem ministristvu po zakonu o občni upravi.

Radić za razorožitve.

Beograd 1. sept. Danes zjutraj se je vršila konferenca med Davidovičem in Nastasom Petrovičem. Govorila sta največ o politični situaciji po včerajšnji seji hrvatskega zastopništva, ki zahteva od vlade, da mora sprejeti predlog Macdonalda v pogledu razorožitve. Kakor domnevajo opozicijski krogi, je s tem položaj vlade zelo omajan, ker je Marinkovič v glavnem odbil te predloge. Ker ni verjetno, da bi zunanji minister odstopil od svojega stališča in ker na drugi strani ni v interesu HRSS, da bi izzvala vladno krizo, se splošno smatra,

da je zahteva HRSS samo volilni maneuver, ki bo brez večjih posledic.

Zagreb, 1. sept. Med drugim je predlagal Radić na včerajšnji seji, da je treba sprejeti kot dodatek k ameriške-mu razorožitvenemu predlogu še določilo, da se proglasi država, v kateri bi dvorci ali vojaški krogi nastopili proti pacifist, večini kot napadalno na celokupno Zvezo narodov in da bi se moral pozvati narod, ki se izreče za pacifistično misel, kot član v Zvezo narodov. Na predlog Krnjevića se je vodstvo HRSS izreklo za Radićeva predloga.

Opozicija stopnjuje svoje napade.

Beograd, 1. septembra. V parlamentarnih krogih se opaža, da se je bojno razpoloženje opozicije zelo stopnjevalo. Na eni strani upa opozicija, da bo vsled novega stanja na Hrvatskem zelo okrepila svoje stališče v srbskih pokrajinah, na drugi strani pa upa, da bo prišlo vsled Radićeve zahteve, da je treba sprejeti Mac Donaldov predlog o razoro-

žitvi, v vladnih vrstah do razkola. Opozicija misli, da je sedaj položaj za njo posebno ugoden in zato stopnjuje svoje napade. Na vladni strani pa računajo, da opozicija ne bo v stanu prenesti ostre dolgotrajne borbe, zlasti če bo vlada krepko odgovarjala. Enako si oboje ta vlada, da si bo s korupcijskim zakonom zelo utrdila pozicijo.

VLADNI DEMANTI O OSTA VKI VOJNEGA MINISTRA.

Beograd, 1. septembra. Vladni tisk demantuje vesti opozicije o ostavki vojnega ministra in pravi, da je vojni minister v razgovoru z Davidovičem na svečanostih demantiral vse vesti o svoji ostavki.

VLADNA PODPORA PRAVNIŠKEMU KONGRESU.

Beograd, 1. septembra. Včeraj sta posetila Davidovića predstavnika pravnika udruženja Boža Marković in Andra Filipović v pogledu predstoječega kongresa pravnikov v Zagrebu. Vlada je obljubila znatno denarno podporo, da bo kongres veličastno uspel.

PROTI UKINJENJU SRBSKE GIMNAZIJE V BEČU.

Beograd, 1. sept. Danes zjutraj je prispel v Beogradu deputacija 30 meščanov iz Bečaja. Deputacija je posetila prosvetnega ministra in energično zahtevala, da 4 razredna Srbska gimnazija v Bečaju, ki bi se morala po vlad. odloku ukiniti, ostane. Mesto srbske gimnazije, naj bi se ustanovila v Bečaju nemška gimnazija, srbska bi se pa morala preseliti v Vršac.

NOVI GRŠKI POSLANIK PRI DAVIDOVIČU.

Beograd, 1. septembra. Danes zjutraj je posetil Davidovića novi grški poslanik Samados in se mu predstavil. Grški poslanik je izrazil željo, da ostanejo odnosi med našo državo in Grško še nadalje prijateljski ter pričakuje, da bo to prijateljstvo potrdil skupen nastop kraljevine SHS in Grške pri zasedanju Zveze narodov.

FERAD BEG DRAGA V ZAGREBU.

Beograd, 1. sept. Ferad beg Draga piše v svojem listu zelo laskavo o bivanju v Zagrebu. Med drugim pravi, da ga je Radić zelo ljubezno sprejel in da je mesto samo napravilo nanj utis popolnega evropskega mesta. Ferad beg Draga je istočasno posetil tudi predsednika hrvatske zajednice dr. Lorkovića. Na koncu izjavlja, da je po sestanku z glavnimi hrvatskimi voditelji prepričan, da bo mogla vlada g. Davidovića uspešno in složno delovati z Radićevom stranko.

IZID OBČINSKIH VOLITEV NA JESENICAH.

Jesenice, 1. septembra. Rezultati včerajšnjih občinskih volitev so naslednji: SLS je dobila 442 glasov in 15 mandator, demokratje 199 glasov in 7 mandator, komunisti 128 glasov in 4 mandate, socijalni demokratje 88 glasov s 3 mandati in narodna radikalna stranka 43 glasov ter 1 mandat.

SESTANEK BANKIRJEV.

Beograd, 1. septembra. V Beogradu pripravljajo veliko letno zborovanje predstavnikov bankirjev iz cele države. Na predkonferenci so beograjski bankirji sklenili, da se mora posvečati posebna pažnja novemu trgovskemu zakonodajstvu in zakonu o čeku, ki se nahaja v pravnem ministristvu.

KONFLIKT MED VLADO IN BEOGRAJSKO OBČINO.

Beograd, 1. sept. Vladni tisk obtožuje beograjsko občino, da se pojavlja zopet nova afera radi 700 milijonov Din v pogledu reparacij iz Nemčije. Opozicijski odborniki zahtevajo, da se sestavi posebna komisija, ki bo stvar natančno preiskala. Občinska uprava se nahaja, kakor trdi vladni tisk, v zelo težkem položaju.

KONFERENCE POSLANCEV.

Beograd, 1. septembra. Včeraj cel dan so se vršile v skupščini konference poslancev. Davidovič je dopoldne in popoldne konferiral z ministri. Danes se bo vršila seja ministrskega sveta.

ČIŠČENJE.

Beograd, 1. sept. Iz vladnih krogov doznava, da vlada pripravlja ukaze o spremembi policistov zlasti v južni Srbiji. Vsi nesposobni in korumpirani policisti bodo odstranjeni. Vlada je o tem debatirala že v teku včerajšnjega dne.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza, dne 1. septembra.

Vrednote:

Srečke: 2 1/2 % drž. renta za voj. škodo, denar 119. Delnice: Ljub. kred. banka denar 220, Merkant. banka denar 118, blago 122, I. Hrvat. štedionica denar 916, Slaven. banka blago 105, Celjska posojilnica denar 200. Podjetja: Strojne tov. in livarne blago 165, Trbov. prem. družba denar 480, blago 505, Zdrž. papirnice denar 123, blago 130, Zalogice itd.: 4 1/2 % kom. zad. dež. banke blago 93.

Produkti:

Hrastovi plohi neobrobjeni monte od 2 m dolž. naprej od 30 mm deb. frko meja blago 1400, hlodi bukovi I. II. od 2 m dolž. naprej in od 30 cm deb. frko meja blago, post. denar 230, tram. monte frko meja blago 430, deske od 16 mm naprej 20/25/30 I. II. III. frko meja blago 685, pragoi želez. hrast. za komad frko meja blago 220, ogle. vij. lano I. frko meja denar 122.50, drva suha bukova do 10 % okroglice frko meja blago 33, pšenica domača par. Ljubljana denar 385, pšenica hrvatska par. Ljubljana blago 400, pšenica bačka post. blago 365, koruza bačka par. Ljubljana blago 350, koruza defekt. frko Ljubljana blago 325, krompir frko meja blago 325, 3 vag. denar 94, blago 96, zaključeno, suhe gobe po kakovosti 48 do 53, ječmen pivovarski 65/66 par. Ljubljana 1 vag. denar 460, blago 465, zaključeno, laneno seme prov. Osijek par. Ljubljana kol. 1 vag. denar 695, blago 695, zaključeno, jabolka prebrana I. frko meja denar 200, blago 225, seno I. sladko prešano frko Ljubljana denar 70, vino belo dolni. Hrvat. štajer. po vz. frko meja blago 625.

Beograd, 1. sept. Italija 347-348.25, London 349-353, New York 77.75-78, Praga 235-236.50, Dunaj 11.09-11.15, Curih 14.78-14.82.

Curih, 1. sept. Beograd 6.7250, Trst 23.60, London 239.62, New York 661, Praga 15.25, Dunaj 14.14.

Sestanek bivših vojakov iz svetovne vojne,

ki so ga priredili sklicatelji na željo mnogih mož 31. avgusta t. l. na Brezju, je uspelo nad vse pričakovanje. Bratska vez, ki nas je vezala v letih trpljenja, se ne more razbiti niti v desetletjih.

Na Brezje so se zgrinjale mase nekdanjih bojevnikov iz vseh krajev Slovenije. Že v soboto zvečer je prišlo okrog 1200 mož, največini iz Štajerske in Prekmurja, v nedeljo jutraj pa je naraslo število na približno osem tisoč ljudi, med temi tri četrtine fantov in mož.

Ob 10. uri je bila služba božja na prostem, pred službo je pridigal bivši kurat g. Bonač; pa to ni bila pridiga, to je bil klasičen žalni sprev v počast mučenštvu in smrti tisočih naših tisočih, bil je vzdih kopnenja po vesoljnem bratstvu. Po maši je zaigrala godba državno himno, nato je zapel ad hoc sestavljeni moški zbor žalostinki »Blagor mu« in »Doberdob« v spomin padlim.

Temu sledeče veliko zborovanje je vodil bivši kurat g. kaplan Hafner F., ki je pojasnil ob otvoritvi zborovanja, da je bil sklican sestanek le v dobrodelne namene.

Nato je povzel besedo avtor knjige »Na krvavi poljanah« Iv. Matičič, katerega govor je izzvenel ob koncu v vzkril proti preteklosti robstva naših bratov in v plač nad grobovi naših sinov in trpinov. Drugi govornik, g. pater Alijančič, bivši dobrovoljec v Dobruži, je v vznesenih, krepkih besedah opisal našo boleštev iz izgubljenimi brati, padlimi in zaslužnjimi, ter nam vtil nado v vstajenje slovanstva.

Po glasovanju.

Dognano je sedaj, da so nemški nacionalci omogočili sprejem železniškega zakona samo zato, ker jim je bilo od nekaterih poslancev ljudske stranke obljubljeno, da bo vlada rekonstruirana in da prejmejo nekaj ministrskih mest tudi nemški nacionalci. Enaka obljuba da je bila storjena tudi s strani nekaterih poslancev centroma. Vse pa kaže, da se nade nemških nacionalcev ne bodo uresničile. Ljudska stranka namreč izjavlja, da ne more biti niti govora o sprejemu nemških nacionalcev v vlado, ker so glasovali za sprejem Dawesovega načrta le nekateri nemški nacionalci in še ti samo za železniški zakon, dočim pa se je stranka kot taka izjavila opoteno proti sprejemu. Tudi centrom odločno enako odločno vstop nemških nacionalcev v vlado.

Mnogo pa se govori v zadnjem času o sestavi vlade meščanskega bloka. Desničarski elementi zelo propagirajo to misel. Če bo pa prišlo do njenega uresničenja, je le malo verjetno, ker se odločilni krogi zavedajo, da bi taka vlada v sedanjem položaju najbrže zelo poslabšala odnose med Nemčijo in zavezniki. Ravno sedaj pa je potrebno, da so ti odnosi kar najboljši. Demokrati so tudi že izjavili, da v nobenem slučaju ne vstopijo v vlado meščanskega bloka in tudi velik del centroma noče imeti nobene skupnosti z nemškimi fašisti. Gotovo je zato, da bi bila vlada meščanskega bloka zelo kratkotrajna.

Čeprav je parlament odglasoval za sprejem Londonskega dogovora potrebne zakone, zahtevajo vendarle socialni demokrati samo odgovoditev parlament razpusti. Zaenkrat so dosegli socialni demokrati samo dogoditev parlamenta do oktobra. Socialni demokrati

Tretji govornik, bivši major g. Colarič M., je z jednatim govorom bodril zborovalce, spominjal jih na osveto in na osvobojenje naših zaslužnjih bratov.

Četrti govornik, monter plinarne g. Mihevc Ign., je udaril po kapitalizmu kot izvoru vojne in vsega zla, klical je po miru in pravici.

Ko so govorili še gozdarski uradnik g. Ham, rač. svetnik g. Pirc J. in trgovec g. R. Sturm, je predlagal zborovalcem g. Hafner, da naj se obeši v svetlišču na Brezjah spominska slika, dalje da se obvežejo vsi zborovalci vsak v svojem kraju delovati v korist invalidom in sirotam; da še letos osnujejo po občinah odbore za postavitev primernih spomenikov ali plošč z imeni padlih v vojni; da naj se izvoli za vodstvo teh nalog poseben odbor; da se sestanki ponavljajo ter da se na prihodnjem sestanku ustanovi zveza vojakov iz svetovne vojne. Vsi predlogi so bili sprejeti soglasno. Pri kosilu so si segali stari znanci v roke in se je razvila prijetna zabava. Pri popoldanskem sestanku so sklenili zborovalci poslati vladi energičen poziv, naj pospeši izvedbo invalidskega zakona.

Med udeleženci so se nabrale lepe vsote za slepe vojake in za ploščo. Ves dan je pridno igrala godba dravske divizije in vse je poteklo v najlepšem slogu brez najmanjšega incidenta. Značilno je, da je prišel na Brezje celo judenburški župan, ki je hotel videti nekdanje trpine in ki ne more pozabiti naših poštenih Janezov.

računajo, da dožive pri prihodnjih volitvah skrajneži na levi in desni popolen polom in to je glavni vzrok, da zahtevajo nove volitve.

Da ni račun socialnih demokratov čisto napačen, se vidi iz rastočega razkola v vrstah nemških šovinistov. Po glasovanju nemškega parlamenta je narhulil n. pr. Ludendorff nekoga admiral z besedami: »Pred deseti leti sem jaz priporil Tannenberga, vi pa ste sedaj zagrešili židovski Tannenberga.« Izjava Ludendorffa je zbudila v nemških listih živahne komentarje in listi konstatirajo, da nima Ludendorff pravnobnega vzroka, da bi se hvalil s tannenberško bitko, ker je bila s strani Ludendorffa podvzeta tako lahkomiselnost, da bi zaslužil Ludendorff, da bi ga streljali ali pa je bila dosežena samo vsled izdajstva ruskega generala Rennenkampfa. V enem ko v drugem slučaju je torej Ludendorffovo bahanje brez podlage.

Glasovanje v nemškem parlamentu je dokazalo, da napreduje tudi v Nemčiji demokracija. In to je važnejše ko vse baharije Ludendorffa in tovarišev.

Sokolstvo.

Sokol Ljubljana II javlja, da se od 1. septembra (ponedeljek) dalje vrši redna telovadba na realni v sledečem razporedu: Članit; ponedeljek, sredo, petek od 8. do 10. ure; moški naraščal; ponedeljek, sredo, petek od 17. do 18. ure; moška deca; ponedeljek, četrtek od 16. do 17. ure; članice; torek, četrtek od 8. do 10. ure; ženski naraščal; torek, četrtek od 17. do 18. ure; ženska deca; torek, sobota od 5. do 6. ure. Pozivljamo vse telovadce in telovadke, da se redno udeležujejo telovadbe. — Vaditeljski zbor.

Izpod Nanosa.

(Konec.)

Zalosten pojav je nepoučenost, ozioroma bolj, napačna poučenost naših tamkajšnjih ljudi o razmerah v naši državi. Čul sem često o naših razmerah mnenja, katerim sem se moral čuditi in se nehote vprašati, kdo se med naše primorsko ljudstvo te satansko-zlobne nazore. In bilo bi res umestno dognati, iz katerega vira prihaja ta strup tja doli? Zdi se mi, da ima pri tem največ žalostne zasluge naše SLS časopisje. Iz ust preprostih ljudi sem čul: »Eh, povsod je enako; nas tlačijo tu Italijani, vas tam pa Srbi!« — »Nas bodo okrali Italijani, vas pa Srbi!« — »Saj tudi Srbi ne bodo dolgo ostali pri vas, jih bodo pregnali.« — »Pravijo, da je pri vas še slabše kakor pri nas, da ni tam nobenega reda; da ni nobene discipline v vojski; da bi v slučaju vojne nihče ne šel na fronto; da bi se stegli med seboj!« Itd. Le s težavo sem jim dokazoval, da so vse to le zlobne laži, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi eno in da nas torej nihče ne more »tlačiti« in da je pri nas v vojski desetkrat večja disciplina, kakor pa v Italiji. Tej brezvestni agitaciji, ki nam v Primorju več škoduje, kakor ves italijanski raznarodovalni napor, bi bilo treba temeljito in odločno napraviti konec.

Zalosten je v splošno tudi gospodar-ski položaj našega tamkajšnjega ljud-

stva. Pomanjkanje denarja med kmeti je vsak dan večje in dolгови rastejo naravnost obupno. Krive so slabe prodajne možnosti vina in sadja, ki sta glavna pridelka v Vipavski dolini in ogromni davki, ki se z našimi splošno ne dajo primerjati. In vendar, kljub temu da so tam doli davki neprimerno večji kakor pri nas, da morajo sinovi naših ljudi služiti vojake daleč po srednji in južni Italiji, da so v vsakem oziru res zapostavljeni in tlačeni, ni čuti nikjer onega, vse mere presegačega zabavljanja in hujkanja, kakor pri vas. Položaj kmetov je doli neprimerno slabši nego pri nas; boljši pa je znatno položaj državnih in privatnih nameščencev. Če bi se našemu ljudstvu glede davkov, vojaštva in drugih splošnih zadev godilo samo mesec dni tako, kakor se primorskemu v Italiji, bi za vedno prenehala vsa sedanja zabavljanja. Temu se pridružujejo v nekaterih krajih tudi še druge šikane. V neki vipavski vasi je bil razpuščen občinski svet in imenovan komisar, katerega mora plačevati občina sama in sicer po 1500 lir na mesec. Razen komisarija mora plačevati občina še običajnega tajnika, ki je predpisan za vsako občino, 600 lir na mesec in podtajnika, 300 lir na mesec. Skupaj z drugimi uradnimi stroški plačuje ta občina mesečno samo za upravni aparat 3000 lir. Občina ima približno 100 številk in tako plača vsaka hiša teoretično (praktično se ravna prispevek po velikosti premoženja) celih 360 lir ali

1300 Din na leto le davka za občinski upravni aparat. Kje so potem vsi ostali ogromni davki na vse premočno in nepremično in na vse, kar leze in gre! Kaj bi rekli pri nas, če bi se kakšni občini godilo le desetino tako? Tam molčijo in plačajo. Kdor vidi te razmere, mora vzklikniti: »Blagor njim, ki so v Jugoslaviji!«

Dasiravno Italijani radi naglašajo, da je Julijska Benečija za vedno njihova, vendar na tihem o tem niso tako trdno prepričani. Zavedajo se prav dobro, da je to ozemlje naša narodna, le s silo nam ugrabljena last in zato njihova vest ni mirna. Instinktivno čutijo, da pride morda kmalu dan, ko bomo terjali nazaj svojo last, zato so izdelali velike utrjevalne načrte. Z izvedbo teh načrtov že pričnajo. V Postojni grade velike vojašnice, v Vipavi nameravajo dograditi stare, začete že pred vojo in enako skrbne za nastanitev čim več vojnihi sil tudi povsod drugod, ob meji. V načrtu imajo strateško železnico Gorica—Ajdovščina—Col—Podkraj—Logatec, ki se bo pričela graditi morda že prihodnje leto; te dni pa so pričeli nad Št. Vidom graditi 6 m široko cesto na Nanos. Cesta bo zgrajena tako, da bodo po njej vozili lahko tudi najtežji avtomobili. Gradil jo vojni erar in ima izključno vojaški namen. Služila bo za dohod do velikih utrd, ki se zgrade na Nanosu, posebno na Debelem vrhu in drugod. Zgrajene bodo po vzorcu modernih podzemskih trdnjav à la Verdun. Obvla-

Herriot kot govornik.

Zbornica je sklenila, da se zadnji govor ministrskega predsednika javno afišira. Konec tega, z globokim človekoljubjem in patriotizmom prožetega govora, ki je karakterističen primer slova Herriotove retorike, približujemo dobesedno.

»Gospoda, dovolite mi, da sklenem svoj govor s tem, da rezumiram še enkrat politične in moralne rezultate londonskega sporazuma. Skušal sem dokazati, in mislim, da sem vas prepričal, da vsebuje Dawesov načrt, kot tak, glavne elemente politike miru, ki smo jo zasledovali. Tako je, kakor so izjavili izvedenci: treba ga je sprejeti ali pa je treba priznati, da je kooperacija med zavezniki na eni strani in med zavezniki v Nemčijo na drugi strani, njega nujni predpogoj. Dawesov načrt pomeni konec argumentiranja in — smemo pač reči — zofizma, po katerem more Francija prosperirati samo, če je Nemčija uničena. (Odobranje na levi in na skrajni levi.) S to romantično idejo se je končala vojna, na tej zmoti so skušali vzpostaviti mir!

Toda prav kmalu je prišlo spoznanje, da obstoji prva operacija v tem, da se zaisigura Nemčiji zadostno ravnostjeje, Dawesov načrt temelji na tej skupnosti interesov, ki jo demonstrirajo gospodarski zakoni mnogo bolj jasno, kakor politični. Vi hočete mir? Vzpostavite mir v gospodarskih odnosih, realizirajte ga v valutnih oziirih, v trgovinskih pogodbah. Drugače je vaš mir samo varajoča navideznost, dobra za klamavce, toda nezmožna, da kljubuje prvemu konfliktu, prvemu incidentu! (Odobranje.)

Ako hočete pristati na te metode pacifikacije, kar je po našem prepričanju nujno potrebno, morate Dawesov načrt tudi v tem smislu razumevati in uporabljati. Ali naj bo to razumevanje in uporaba, ali naj bo to tolikratno očitalo? Ali naj bo s tem rečeno, da posredovali v Londonu žrtve naše domovine, ki je vsled vojne največ trpela, niso razumeli ali da so jih pozabili? Sigurno ne, dam vam svojo besedo: edina moja misel v tragičnih trenutkih teh dni, v bolešnih urah teh noči je bila ta, do katere meje zamorem raztegniti naše zahteve, ne da bi riskiral oni prelom, v katerem sem videl katastrofo. Mnogo sem mislil na naše žrtve, na naše solze, na naše vojne žrtve. Tudi sem si v svesti, da Dawesov načrt ne realizira miru končnoveljavno. Dawesov načrt ne more na mah, po mesec dni trajajočem prizadevanju ustvariti ravnovesja miru v Evropi. Kličem svojim prijateljem: Ne delajte si nobenih iluzij! Da se doseže v resnici mir, je treba, da se ga zasluži! (Veliko odobranje na levi.)

Vodimo druge narode, če je mogoče; pomagajmo jim, da se osvobodijo; toda bodimo previdni, varujmo dragoceno dobroto.

Slovanski svet.

POLJSKA.

Boj poljskih književnikov. Da si zboljšajo svoje socialno stanje, so pričeli poljski književniki energično boje za pravilno uređenje honorarjev. Na čeu te akcije stoji znameniti poljski romanopisec Żerowski. Med drugim zahtevajo književniki, da ima avtor od vsake prodane knjige vsaj ta zaslužek ko trgovec.

Sekvestrirana posestva bodo Habsburžanom vrnjena. Že več let se vodi med poljsko javnostjo in Habsburžani huda borba glede bivših posestev Habsburžanov v Żywcu. Sykorskijska vlada je svoječasno še sklenila, da vrne ta posestva. Vse odpora javnosti pa je morala izvedbo tega sklepa odložiti. Sedaj je ministrski svet zopet sklepal o tej zadevi in sklenil, da v smislu obstoječih zakonov na vsak način vrne Habsburžanom njihova posestva. Končna odločitev bo izrečena dne 20. septembra.

Francosko-poljsko zblizanje. Vse od nastopa Herriotove vlade se je tradicionalno poljsko-francosko prijateljstvo nekoliko ohladilo. Francoski odgovor Zvezi narodov v vprašanju vzajemne pomoči med Poljsko in Francijo pa je vse Poljske skrbil glede Herriotove politike razpršil in danes vlada staro prijateljstvo in zaupanje.

Brezposelnost v Varšavi raste. Zlasti pa je poskočilo število brezposelnih po 25. avgustu, ko se je razlislalo, da dobi vsak brezposelni delavec podporo.

Vojaška banka v Poljski. Vojaški in oficerji imajo v raznih denarnih zavodih na loženih osem milijonov poljskih zlotih. S tem denarjem hočejo sedaj nekateri ustanoviti vojaško banko.

ki jo posedujemo, mir, bodimo budni in pazljivi napram stanju Evrope, v kateri se nahajajo moči vojne, ki so ostale s slabotnimi elementi miru in strašnih konfliktih. Gospoda, svarim vas: ne verujte, da pridemo potom sil, potom sistema ultimatumov do cilja, po katerem stremimo.

Ne more se zahtevati od države, kakor je naša, da napenja svoje energije neprenehoma do skrajnosti, sicer obstoja nevarnost, da lok poč. Pustite Francijo, da se nekoliko odpočije, kakaj počitka je potrebnal (Odobranje.) Treba je, da mislimo na številne naloge, ki nas čakajo. Gre v prvi vrsti za to, da ustvarimo solidno finančno armaturo, naše finance ne smejo biti izročene namiloš in nemiloš intervencijam, kakor smo jih doživeli v zadnjem času. Treba je, da se ustvari stanje, da nam ne bo treba dan na dan paziti na našo devizo. V drugi vrsti nam je misliti na naše prebivalstvo, pustiti mu moramo čas, da zrastejo novi možje, treba je, da obračamo svojo pozornost na novoročence in varstvo otrok, matere pomirovati je tudi neke vrste patriotizem! (Odobranje na straneh centroma in levice.) Vse to smo imeli pred očmi, ko smo sklepali Londonsko konvencijo.

Svobodno vam je, da nam ne sledite in, da obdržite status quo. Svobodno vam je, da se krčevito držite metod, ki so zadala leta peljale Francijo od razočaranja do razočaranja. Dovolite pa, da vam izjavim, da je bila to usodepolna pomota. Odklonitev Londonske konvencije bi imela za posledico valutno katastrofo, katero je država že enkrat nekoliko skušala. Da, kar je še hujše, primorala bi nas do tega, da bi zopet adoptirali politiko moči in nasilja, ki se ne bi mogla več držati v prejšnjih mejah, temveč bi morala biti še mnogo trša.

Kar se nas tiče, mi smo se odločili. Vlada, ki govori z vami skozi usta svojega šefa, ni povzdignila glasu, ona ne trdi, da more prezentirati izredne prednosti, da je priporila siljane uspehe. Vendar misli vlada, da je izvršila častno in sigurno delo, kakor je velevala človeška pamet in preudarnost. Ne prihajam vam miru, pač pa njegove sele in nade. Kakor sem smel reči na konferenci pred alitranimi kolegi — na oni konferenci, ki je poznala bridke ure, ki pa jo je končno dvignil tako plemenit čut vzajemnosti, — ne živimo še pod pogoj, ki bi bili človeštva vredni in do katerih bi bil naš francoski narod opravičen, ne hodimo še v svitli, veseli lači dneva, ki je potrebna delu pridenega. Toda če prav še ne vidimo solca visoko na nebu, nam vendar kaže prvi žarek in svetlikanje jutranje zarje konec strašne noči, ki je bila napolnjena s tolikim gorjem in tolikimi potoki krvi! (Na klopek cele leve se dvignejo poslanci in aplaudirajo in sledi dolgotrajno odobranje. Herriot sprejema čestitke svojih ministrskih kolegov in prijateljev.)

Ponarejeni zloti. Iz Vilne poročajo, da so se v notranjosti Poljske pričeli pojavljati ponarejeni zloti. Tisk na teh bankovcih je izveden z nepoljskimi stroji in zato se misli, da so bili vsi ti ponarejeni bankovci narejeni v tujini in potem v veliki množini importirani v Poljsko.

Poljski sejem v Ameriki. Te dni zboruje v Philadelphiji Poljska Narodna Zveza v Ameriki, ki ima preko 200.000 članov in preko 8 milijonov dolarjev svojega premoženja in ki se vsled svojega vpliva imenuje tudi poljski prekontinentalni sejem. Zveza je nastala pred 50 leti in se razvila vsled energičnega dela svojih ustanoviteljev do sedanjega višine. Zveza je ustanovila v Ameriki 114 knjižnic in večina Narodnih poljskih domov v Ameriki je njena last.

RUSIJA.

Organizacija vojnega zrakoplovstva v Rusiji. Z vsa skrbnostjo povečuje sovjetska vlada svoje zrakoplovstvo. Posledica tega truda je, da je danes Rusija že med prvimi državami glede zrakoplovstva. Zlasti se skrbi v Rusiji za razvoj aviativnih šol. Na visokih šolah so ustanovljene posebne stolice za aviatiko. Na prvem mestu je treba omeniti visoki inženirski aviativni šoli v Petrogradu in Moskvi. Dalje so stolice za zrakoplovstvo na univerzah v Harkovu, Kijevu in Tomsku. Nekaterim stolicam so pridejani posebni oddelki za kemično obrambo, da je tako aviatična obramba spolna s kemično. Za pomnožitve ruskega zračnega brodogoja pa skrbijo tudi zasebna društva. Na prvem mestu je to omeniti »Društvo prijateljev aviatike«, ki ima en milijon članov. To društvo je postavilo v službo že 100

aparatur, ki so razdeljeni v več kategorij. Aparati, postavljeni v službo protiangelske propagande, pripadajo kategoriji »Ultimatum«, dalje delujeta še skupini »Rdeči Bal-tijec« in »Ljenci«. Zelo agila je moskovska podružnica društva, ki je sklenila, da postavi prihodnje leto novo aeroplansko eskadro »Rdeča Moskva«, obstoječo iz 16 aparatov. Zelo uspešno je tudi delovanje društva »Dobrolet«, ki skrbi za zračni potniški promet na 6000 kilometrov dolgih progah. V kratkem bo »Dobrolet« svoje delovanje razširil. Razvoji ruske aviatike je torej v vsakem oziru razveseljiv.

Društvo za Samojede je ustanovila sovjetska vlada. Društvo bo oskrbovalo Samojede z vsemi potrebščinami, da se na ta način prepreči njihovo izumiranje.

Krenili je zopet odprtjen širši javnosti. III. šahovski kongres je bil te dni odprtjen v Moskvi. Kongresa se udeležijo vsi najboljši ruski šahisti.

Politične vesti.

— Izpraznitev Poruhria. Francoska vlada je že izdala vojaškimi poveljnikom v Poruhriu povelje, da pripravijo vse potrebno, da se more vojaška izpraznitev Poruhria pričeti istočasno z gospodarsko. Dne 9. septembra bo odpravljena carinska črta, dne 20. septembra pa bodo odstranjene vse druge ovire za promet med zasedenim in nezasedenim ozemljem.

— Za generalnega agenta za reparacijska plačila je izvolila reparacijska komisija Amerikanca Owen Younga, ki je že izjavil, da sprejme to mesto, če mu bo dovoljeno, da si izbere tajnike sam. Reparacijska komisija je dalje izvolila za kuratorja železniških obligacij v znesku 11 milijard belgijskega čla-na reparacijske komisije Delacrolxa, za komisarija industrijskih vplačil (pet milijard) Italijana Nogara, in za komisarija vplačil iz nemških zastavščin Angleža Mac Fadyeana. Poleg teh štirih komisarjev ima biti imenovan še pet podkomisarjev, ki tvorijo skupno z generalnim agentom takozvani Trans-fer odbor. Podkomisarji bodo imenovani od Amerike, Anglije, Francije, Italije in Belgije. Komisar nemške notne banke ne bo imenovan od reparacijske komisije, temveč od upravnega sveta notne banke. Za upravitelja železnice bo skoraj gotovo imenovan Francoz Lervere.

— Državljanska vojna na Kitajskem. Sunjatsen, ki se naziva predsednikom Južno-kitajske republike, je dal zapleniti orožje, ki je bilo namenjeno za dobrovoljski korpus. Vsi protesti dobrovoljskega korpusa so bili zaman in zato je prišlo do boja. Položaj je nad vse resen in vršilo se je že več krvavih bitk. Pred mesto Sangaj so prišle številne bojne ladje Amerike, Anglije in Japonske. Kitajski generali zbirajo z mrzlično naglico čete. Pričakovati je, da pride v kratkem do odločilnih bojev.

— Francoski odgovor. Z ozirom na izjavo nemške vlade, da je bilo priznanje o nemški vojni krivdi vsiljeno, je izdala francoska vlada komuniké, v katerem med drugim pravi: Francoska vlada protestira proti nemški tezi, ki je ne samo v nasprotju z resnico, temveč tudi z mirovnimi dogovorom. Ves svet ve, da je sedaj ravno deset let, ko je Nemčija nenadoma napadla ljumsko deželo, ki je hotela braniti svojo nevtralnost in da je Francija, da dokaže svojo milojubnost, spontano potegnila svoje čete deset kilometrov za mejo. Ta dejstva tajiti se pravi slabo služiti stvari miru. Tudi nemški socialni demokrati so se izjavili proti izjavi nemške vlade, ker podpira ta izjava samo francoske šoviniste in ker je bila popolnoma nepotrebnna.

— Masakar brezposelnih v Saratovu. Po poročilu oficijelnih »Izvestij« je prišlo v Saratovu do težkih spopadov med brezposelnimi in policijo. Brezposelni so prišli v masah pred poslopje gubernskega sovjeta in zahtevali, da se jim podpre zvišajo. Ko so hoteli brezposelni napasti poslopje, je oddala policija v brezposelne salvo, od katere je bilo vsem delavcem ubitih, devet pa težko rase-m masakar. V znak protesta proti temu masakru je bil nato proglašen splošen štrajk delavcev.

— Szabo bo odlikovan. Državni upravitelj Horthy je sprejel v adjvenci polledskega ministra Szaba in mu zagotovil svoje popolno zaupanje. Kakor zatrjuje »Az Est«, bo odlikovan Szabo z madžarskim zaslužnim križcem prvega razreda. Lepe razmere so na Madžarskem, da so odlikovani ministri, ki kradejo!

Iz strankarskega življenja.

Seja Mestnega radikalnega odbora se vrši v torek dne 2. septembra 1924. ob 20. uri v pisarni NRS (Wolfova ul. 1-1).

Začetek šolskega leta.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje za šolsko leto 1924-25 bo v petek, 5. in v soboto 6. t. m. od 9.—11. ure. Ponavljalni izpiti se prično v torek, dne 9. septembra ob 8. uri. Otvoritevna služba božja bo v ponedeljek, 15. septembra ob 8. uri. Zunanji učenci in učenke se morejo vpisati tudi po pošti.

LJUBLJANSKI SOKOL nabira za polhograjske poplavljenice in za pogorele Sokole v Strumnici.

Trgovina modnih čevljev in špecialist za ortopedično in anatomsno obuvalo

Fran Szantner,
Ljubljana, Selenburgova 1

Dnevne vesti.

Ljubljana, 1. septembra.

Vagonarji in barakarji.

Letos se bomo že šestič spominjali obletnice onega srečnega dne, ko nam je hrabrost naših jugoslovenskih junakov prinesla toliko zaželjeno svobodo.

Iz tujine so se vračali naši sinovi, ker so hoteli z nami vred uživati sadove trpljenja, ki ga je prebil naš narod v stoletnem robstvu. Prihajale so družine s tužne Primorske in po nesrečnem plebiscitu tudi s Koroške, ter se radi pomanjkanja stanovanj naseljevale po razrušenih vojnih barakah in železniških živinskih vagonih. Polni ljudje, navdušeni so uvideli, da bo treba žrtvovati še dokaj svojih telesnih moči, predno jim bo dala majka domovina zaslužen zglavje. Šli so voljno na to novo pot trpljenja v prepričanju, da bo ta zadnja in kratka.

Toda gorje jim — leto za letom mineva, a oni še vedno bivajo v razbitih žel. vagonih in v starih razpadajočih avstrijskih barakah na ljubljanskem polju, kjer so izpostavljeni v mrzlih zimah mrazu in splošnemu pomanjkanju. Se li morejo uživati merodajni faktorji v ta križev pot, ki ga hodijo ti nesrečniki? Si li morejo misliti občutke teh izmučenih teles, ko jih obispije na nihovem ležišču v mrzlih božičnih dneh ledeno ivje in ko vise na stenah njihovih živalskih brolgov ledene sveče. Si li more eden onih gospodov, ki bi v tem oziru lahko kaj storile, misliti trpljenje, mater, ki rode v teh ledenicah svoje otroke in ki jih negujejo cele noči, ne meneč se zato, da jim riše v lice leden mraz prve črte onemoglosti.

Gorje vam, ki poslušate še šest let obupne klice propadajočih družin, a ne ganete niti z mazincem. Kje si vlada pravice in reda, kje je slavna žel. dirkecija in kje ste vi vsi, ki vam je socialen čut vedno na jeziku? Postavite tem nesrečnikom človeku spodobne domove in obvarujte jih popolnega ruina. Odvrnite od njih kelih trpljenja, ki ga jim prinaša zopet letošnja zima. Želi bi zato tisočero zahvalov in njih lubezen do rodne grude bi še močneje zaplamlata, sicer pa jim bosta mraz in pomanjkanje vzela zadnje spoštovanje in pljunili bodo nate, domovina, ker si zavrgla njih lubezen.

† Umberto de Comelli - Stuckenfeld. V Ljubljani je umrl kr. italijanski konzularni delegat Umberto de Comelli. Pokojnik je bil splošno znan kot zelo poudarjen in vpluden gospodar. V Italijo potujočim Slovincem je bil zelo naklonjen ter je užival med ljubljanskimi meščani tudi kot družabnik velik ugled in spoštovanje. Njegova gospa je hčerka pasarja Kregarja iz Ljubljane. Pogreb bo jutri, dne 2. t. m. Prizadetim ostalim naše iskreno sožalje.

Na kongres slovenske agrarne Omladine so prispeli v soboto zvečer sledeči delegati bolgarske zemljoradniške omladinske organizacije: Dimitrij Hiljev, Nikola Velev, Spas, Najdenov, Nikola Zaharijev, Ivan Popov in N. Velkov.

Ukaz o upokojitvah. V poštenj ministru se pripravila ukaz o upokojitvi večjega števila poštnega uradnikov.

Prisilne delavnice. Pravosodno ministru je sklenilo osnovati prisilne delavnice za moške kaznjence v Stari Gradski, a za ženske v Begunjah. Dosedaj sta bili na teh mestih le kaznilnici.

Obveznice o vojni škodi. Med ljudstvom se širijo vesti, da se bodo obrestni obveznic o vojni škodi plačevala le 10 let, ker da imajo te obveznice za 10 let kupone. Generalna direktorja državnih dolgov izjavlja, da so te vesti netilne in tendenciozne in da jih širijo spekulanti, da bi prišli v posest teh obveznic po kolikor mogoče nizki ceni. Po členu 3. zakona o izplačilu v vojne škode se te obveznice amortizirajo v 50 letih. Kadar bodo sedanji kuponi porabljeni, prejmejo lastniki na podlagi talona novih 20 kuponov in tako naprej tako dolgo, dokler ne dobe vseh 50 kuponov.

Kovan denar dobimo. Finančno ministru je sklenilo, da dā kovati večjo množico kovanega denarja po 25 in 50 par ter po en dinar. Neki strokovni komisiji je poverjena naloga, da prouči kovino, iz katere bi se koval novi denar in da izbere material, ki ne bo predrag in da bo denar trpežen.

Državne gospodinske šole. Glasom razpisu ministrstva prosvete, oddelka za osnovno nastavo O. N. št. 40.984 z dne 15. avgusta 1924 se potrebuje nekaj učiteljev za državne gospodinske šole. Učiteljice bi imele prejemke po uradniškem zakonu in stanovanje v solah, ki so urejene kot internati. Eventualne opremljene prostorne naj se pošljejo ministru prosvete, odseku za narodno posvečevanje v Beograd.

Policijski šef — tat. Ravnatelj subotške policije Pavel Pavlovič je bil suspendiran od službe radi številnih neurejenosti, ki jih je zagrešil na svojem službenem mestu. Pred kratkim je prispel v Subotico tudi neki akt od pariške policije, ki zahteva izročitev Pavloviča radi raznih tatvin, ki jih je izvršil v Parizu. Pavlovič je svojčas zapretil bunjevskemu poslancu Rajčicu z umorom. To grožnjo je baje čul nar. poslanec Ivan Pucelj. Proti Pavloviču je bila takrat uvedena preiskava, ki pa je bila iz raznih vzrokov potlačena.

Z otrokom v naročju. V Berlinu je te dni obešala 25 letna žena nekega uradnika perilo ob oknu svojega stanovanja. Pri tem delu je imela v naročju komaj par tednov starega otroka. Nenadoma je izgubila ravnotežje in padla z otrokom v naročju skozi okno četrtega nadstropja v dvorišče, kjer sta mati in dete obešala mrtva.

Sentimentalni rabelj. Pred nekaj dnevi je napravil poisk samomora znani angleški rabelj John Ellis. Ellis, ki je že četrsto stoletja opravljal delo angleškega krmilnika, si je v melanholičnem razpoloženju nena-

ma pognal kroglo v glavo. Njegova žena, ki je sredi noči nenadoma začula strel v spalnici svojega moža, ga je našla na tleh ležečega v mliki krvi. K sreči je šla Ellis krogla skozi desno lice pod sencem in zato upajo zdravniki, da bo okrevaj. John Ellis je bil že nekaj let zelo melanholičen. Mož, ki je tekom 20 letne svoje službe obešal nad 200 zločincev, je izredno blagega srca in naravnost sentimentalen. Veljal je sploh kot najboljši rabelj v Evropi. Nihče ni znal na smrt obsojenega tako naglo in brez trpinčenja spraviti na oni svet. Ta mož pa, ki je umel tako mojstrsko obešati zločince, pa ni mogel zaviti vratu kokiši, katero je hotela njegova žena pripraviti za obed. V krogu svojih prijateljev se je često pritoževal, da mu je njegov poklic odvratel in neprijeten in se je hotel večkrat vrniti k svojemu prvotnemu poklicu. Bil je namreč — brivec. Nedavno je bila radi umora na smrt obsojena neka žena. Morali so jo s silo vleči pod vislice, kjer se je med rabljem in obsojenko začel pravi boj. Naslednji dan je John Ellis odpovedal svojo službo.

V aeroplanu jo je odpeljal. Te dni je odpeljal neki Viktor Simon, rodom Madžar, a po poklicu novinar, ženo enega najuglednejših trgovcev v Lvovu na ta način, da jo je zvalil v aeroplan in odletel v smeri proti Pragi. Praska policija, ki je bila o dogodku obveščena, je ugotovila, da sta Simon in ugrabljena žena prenočevala v nekem hotelu, a sta naslednje jutro odletela dalje. Hotela sta v Pariz, toda na meji se je letalo pokvarilo in sta se morala spustiti na zemljo. Oblasti so oba potnika prijeli ter ju zadržale, dokler ne pride mož ugrabljene žene iz Lvova.

Medved v aeroplanu. Ruska sovjetska vlada je poklonila zoološkemu vrtu v Berlinu mladega medveda, katerega so prepeljali v aeroplanu iz Moskve v Berlin.

Mars je potegnil vso pozornost zvezdoslovcev nase. Alkohol pa, ki uspeva najbolj del našega jaza, zatopi najlepše misli, ki bi nam svetile v življenju kakor zvezdovodnice, neomejeno gospodari v naši deželi in malo jih je, ki njega zle posledice zasledujejo. Tudi vi se boste začeli zanimati za alkoholno vprašanje, ako zahtevate eno številko našega lista brezplačno na ogled. Upravištvu »Preporoda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Ljubljana.

Surove šale ponočnjakov. Včeraj ponoči okrog 21. se je vračala večja družba mladeničev po Masarykovi ulici mimo železniške ograje v mesto. V tej družbi so se nahajali Alojz Dočnar, tehnični mehanik, Stanislav Jesih, akademik in Vinko Jeglič, pomožni uradnik državne železnice. V bližini se nahajajoči stražnik je slišal neko pokanje ter je takoj uganil, da neko komi »remelje« od železniške ograje. Htel je na lice mesta in ko ga je družba zagledala, je prišel Vinko Jeglič bežati. Vendar se ni dalo ugotoviti, kdo je pobalinstvo izvršil. — Danes ponoči ob pol 1. so dosedaj neznan zlikovci ob cestni v Rožno dolino podrl pet stebričev ograje, ki je last mestne občine. Uganili so za nekaj časa tudi električno luč, s tem, da so vrgli na električno žico nek predmet, ki so ga pozneje zopet odstranili, nakar so žarnice pričele zopet goriti. — Tako pobalinstva zaslužijo pač prav strogo kazen.

Društvo naletnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja odobrova seja v sredo, dne 3. septembra 1924 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritrčeno, desno.

Policijske prilive. Tatvine 3, kaljenice nočnega miru 4, prest. cestnopolijskega reda 10, prest. pasjeja kontumaca 2, preko- račenja policijske ure, poškodbe tuje lastnine 1, prireditve koncerta brez dovoljenja 1, nedostojno vedenje 1, ogrožanje osebne varnosti 1.

Aretacije. Radi postopanja 2, radi iz- zivanja 1, radi pijanosti 1 in radi kaljenja no- čnega miru 1.

Tatvine koles. Ukradeni so bili Av- gustu Čibeju, železničarju, dne 31. t. m. iz vrta gostilne Kačič na Dunajski cesti kolo znamke »Kinta«, vredno 2500 Din. Jaki Bab- niku, vodnemu instalaterju pa dne 30. t. m. iz kleti srednje tehnične šole kolo znamke »Dürckopf-Diamant« št. 573.721, vredno ta- kisto 2500 Din.

Maribor.

Aretacije. V soboto in nedeljo je po- licija aretirala 6 oseb in sicer: 2 radi tatvine, 1 radi suma prostitucije in tatvine, 1 radi beračenja in prepovedanega povratka in 2 oseb radi razgrajanja.

Narščanje draginje. V zadnjih dneh se opaža v Mariboru splošno narščanje cen, zlasti na živilskem trgu. To pa vkljub temu, da je letošnji pridelek zelo dober.

Nesreča. V soboto je padel na državnem mostu čez Dravo na tlaku invalid Ivan Ma- teršek in se tako poškodoval, da so ga mo- rali prepeljati v bolnico.

Nadležen berač in nepridiprav. V sobo- to je policiji dobro znani Jurij Videršek iz Ptuj beračil in nadlegoval ljudi po mestu. Prišel je celo v Veliko kavarno. Policija ga je aretirala in poslala nazaj v Ptuj.

Subvencija mariborskemu gledališču. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je vlada že dovolila marib. gledališču 500.000 Din. podpore. Kakor pa smo sedaj od gledališke- ga vodstva doznali, zadeva se ni definitivno rešena in bo glede rešitve tega vprašanja te dni odputoval v Beograd upravnik gledali- šča dr. Brenčič, da osebno intervenira o tej stvari. Mariborsko gledališče bo otvorjeno najbrže šele 1. oktobra.

Poslovanje Delavske posredovalnice. Mariborska posredovalnica za delo je od 1. januarja do 23. avgusta prejela 5187 prostih mest in 6816 brezposelnih prijav. Posredo- vanj je izvršila 2366.

Prosveta.

GLEDALIŠČE.

»Macbeth« v našem dramskem gleda- lišču. Šekspirjevo žalolgro »Macbeth« v Oton Zupančičevem prevodu vprižore v so- boto, dne 6. septembra v dramskem gleda- lišču člani stolne dijaške kongregacije v re- žiji akademika Ivana Pengova. Vstopnice za to vprižoritev Macbetha se dobivajo od 3. dalje pri dnevni blagajni v obnemem gledališču.

Sodišče.

NEPREVIDEN KOLESAR.

Alojzij Podobnik, delavec v Ljubljani, iz Osilce doma, je dne 6. julija t. l. na Sta- rem trgu tako neprevidno vozil s kolesom, da je podrl nekega Beltrama, ki je dobil pri padcu na vseh štirih ekstremitetah kontu- zije in prasko ter si strgal zgornje in spod- nje bleče.

Zagovor: Vozil sem pač res precej hit- ro in na desni mesto na levi strani. Na desni strani sem pa vozil zato, ker je šel Bel- tram na levi strani. Proti mojemu pričako- vanju je krenil Beltram nenadoma na desno, vsled česar sem se zaletel v njega.

Sodnik: »Ali ste pozvonili ob pravem času?»

Obdolženec: »Zvonil pa, zvonil!«
Priča Beltram: »Hodil sem po levi stra- ni. Pod Trančo sem hotel prekorati cesto, v tem trenutku pa me podere kolesar na tla. Pozvonil je, ko je bil kvečjemu dva ko- raka za menoj, tako, da sem istočasno čul njegovo znamenje in — padel. Zahtevam 250 Din za hlače.«

Obdolženec: »Toliko zahtevajte, kolikor so vredne. Mogoče so stare že 15 let!«
Beltram izveče poškodovane hlače in jih pokaže sodniku, rekoč: »Takihi kamgarni hlače se danes niti ne dobi več!«

Sodba: 24 ur zapora. Beltramu se pri- zna 150 Din odškodnine, z ostanom se za- vrne na civilno pravdo pot.

ZAKON O POSESTI IN NOŠNJI OROŽJA.

Jernej Škulj, posestnik in kovač, je, ka- kor navadno vsi »Amerikanci«, rad oboro- žen — če ne drugje, vsaj doma, zato je razumljivo, da se je pregrešil zoper zakon o nošnji in posesti orožja.

Sodnik: »Kdaj ste pa vi pravzaprav rojeni?»

Obdolženec: »1809.«
Sodnik: »Taktir je pa še Napoleon ho- dil po Kranjskem.«

Obdolženec: »Ja, ja 1809 tega leta.«

Sodnik: »Bežite, bežite — najbrže ho- čete reči: leta 1908.«

Obdolženec: »Ja, ja, tku.«

Sodnik: »Za koliko ljudi morate skr- beti?»

Obdolženec: »Zase, za žensko in za dva otroka.«

Sodnik: »Dva otroka imate?»

Obdolženec: »Prov za prov, enga še ni — bo šele pršov.«

Sodnik: »Tožen! ste, da ste imeli vo- jaško puško-karabinko. — No, kako je bilo?»

Obdolženec: »Bil sem v Ameriki. Ko sem se vrnil domov, so mi oče posestvo »žez dal!«. Nato sem dal vse lepo popraviti...«
Sodnik: »No, no, le bolj hitro — kako je bilo s puško?»

Obdolženec: »Saj bom povedal vse lepo po vrsti. — Dal sem vse lepo popraviti. Ko sem pod streho pospravil, sem našel vojaško karabinko. Če bi bil vedel, da je ne smem obdržati, bi jo bil takoj nesel na žandarmerijo. — Tako vam povem. — Na- šel sem jo, da — za božjo voljo — kje naj bi jo bil sicer dobil, ko sem bil v Ameriki. Tako vam povem.«

Sodnik: »Pa ste tudi streljali žnjo. Orožnega lista pa tudi nimate.« — Zato ste zakrivil prestopke po členu 2 in 3 zakona o posesti in nošnji orožja in boste plačali 100 Din globe; če jih ne bomo mogli iz- tirati, boste pa 24 ur zaprti. Tudi plačate 50 Din takse. — Puška pa zapade.

Obdolženec: »Sej ni za nič — jo še na maram ne!«

To in ono.

LUCIJIN ROMANČEK.

Majhen in kratek je ljubezenski roman Lucije V. ljubke 16 letne brinetke. Dasi ji je komaj 16 let, je okusila vse sladkosti in bridkosti »velike ljubezni«. »Nepričakovano in nenadoma je vzljubila z veliko strastjo lepega mladeniča visoke in vitke rasti, črnih las in podjetnega temperamenta. In mlade- nič ji je lubezen vračal, obževal jo je prav tako ognjevit, kakor ona njega. Govoril ji je o tem vsak večer v tistem zatijšu Bo- schetta, kjer sta izmenjavala sama, daleč od posvetnih malenkosti vse deličnoze beda- stoče, ki jih »velika« lubezen navadno vse- buje. Bile so to ure razkošja, o katerih se je zdelo, da morajo trajati večno, ki pa so končale za kostanjeaso Lucijo z veliko bo- lestjo. Mogoče izbrže to veliko bolj jutri kak nov nasmeh, toda dejstvo je, da je mlade- nič včeraj zvečer, radi ene izmed onih zvišenih malenkosti, ki so črni oblaki idil, ostavil dečko samo, s prisego, da se ne vi- diča več. Če bi bil pomislil, bi bil razumel, da so bile njegove besede skorodna odveč. Toda, ker je imel »veliko« lubezen, se mu je zahotelo tudi neskončne boli. Samo, da je Lucija incident daleč precevala; pripi- sovala mu je toliko važnosti, da, vrnivši se domov ni mislila na svojo mater, ki jo ob- žuje, niti na lepo življenje, ko jo še čaka. — Umreti je morala, to se razume. Ker ni našla boljšega in primernejšega sredstva, je zmešala nekoliko jodove tinkture z lizofor- om v neokusno brozgo. Nagnila je stekle- ničko k ustom — toda komaj ji je prišlo par kapljic na jezik, je vrgla stekleničko s stu- dom od sebe ter jela, prišedši do prepra- čanja, da je kljub vsemu življenje vendar še nekoliko več vredno, klicati na ves glas na pomoč. Prihiteli so ostali člani rodbine, ki so vsi prepadeni, v strahu, da gre za konec življene tragedije nemudoma poslali po zdravnika, da je nasvetoval Lucijin star- šem zdravnika, ki jih je zahtevalo stanje »pa- cientinje«.

Sestanek Habsburžanov v Lindavi. V hotelu »Bavarski dvor« v Lindavi so se pred kratkim sešli na rodbinski sestanek sledeči člani rodbine Habsburžanov: Iz Bu- dimpešte je prišel bivši avstrijski nadvoj- voda Fridrik s soprogo, bivšo nadvoj- dino Izabelo s hčerami, iz Bazla bivši av- strijski nadvojvoda Evgen in iz Madrida njegova sestra, španska kraljica-vdova Ma- rija Kristina, rojena avstrijska nadvojvodi- nja. Slednja je obiskala, predno je odpoto- vala iz Španije, bivšo avstrijsko cesarico Zito, ki je kot nadomestnica rodbinskega glavarja sestanek nadvojvod dovolila. Ta sestanek nima nobenih političnih motivov. Sio je za ureditev premoženskih-pravnih zadev Karol Ferdinandove linije, kateri pri- padajo vsi zgoraj imenovani nadvojvode.

VSEM,

ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo
KOLINSKO CIKORIJO

Gospodarstvo.

O letošnjem izvozu.

Ob priliki zborovanja naših industrij- cev v Beogradu se je med drugim naj- več razpravljalo o letošnjem izvozu. Celokupen naš gospodarski pokret je zavzel energično tendenco za izboljša- nje državnega gospodarstva in zboru- joči industriji so stavili vladi svoje konkretne zahteve, katerih vlada nika- kor ne sme prezreti, marveč jih mora absolutno ugodno rešiti, ker tako za- hteva interesi našega gospodarskega življenja. Najvažnejši predpogoji za okrepitev in uspešen razvoj naše indu- strije, po kateri bo prišlo do končne stabilizacije naše valute, so uvedba no- vega carinskega tarifa, prilagoditev že- lezniškega tarifa potrebam naše indu- strije, ukinitve izvozne carinske eksep- dicije, ukinitve predpisa o zavarovanju valute in še nekaj drugih manjših ovir, ki motijo normalni razvoj industrije.

Prvi faktor v našem izvozu je indu- strija. Iz referata, ki ga je podal na zbo- rovanju industrijcev v Beogradu cen- tralni tajnik dr. Gregorič v statističnih podatkih, pojasnjuje, da odpada na iz- voz industrijskih proizvodov po stati- stiki iz leta 1923 vrednost 3.600.000.000 dinarjev, od celokupnega izvoza pa 8.480.000.000 dinarjev, v prvem polletju 1924 je znašal ves izvoz 4.176.000.000 dinarjev, od tega odpade na industrijo 2.280.000.000 dinarjev, torej nad polo- vico celokupnega izvoza.

V izvozni sezoni od 1. septembra t. l. do avgusta 1925 se po proračunano iz- vozilo od lesne industr. za 1.444.000.000 dinarjev, od mesne industrije za 530 mi- lionov dinarjev, mlinsarskih proizvodov za 500.000.000 dinarjev, a ostalih indu- strijskih izdelkov toliko, da bi znašal

ves letošnji industr. izvoz 4.459.000.000 dinarjev.

Iz navedenega je tedaj jasno, da je industrija v naši trgovski bilanci odlo- čujoč faktor zlasti z ozirom na stabili- zacijo dinarja.

Nujno potrebno je tedaj, da se ta velevažna panoga našega gospodarstva z vsemi mogočimi sredstvi in primerni- mi zakonskimi naredbami podpre, tako, da bo šla industrija po lepo začrtani poti nemoteno naprej v prid celokupne- mu državnemu gospodarstvu in blago- stanju naroda.

Osnovni pojmi modernega bančništva in borznštva, izšla je knjižica s tem naslo- vom, ki jo je prof. na visoki šoli za sve- tovinno trgovino dr. hur. & dr. rerum politic. Granichsadtien - Červl za naše razmere priredil in z ozirom na ravnokar ustanov- ljeno ljubljansko borzo dopolnil dipl. agr. A. Jamnik. V lahki, poljudni obliki in z mno- gim praktičnimi primeri podaja knjižica mnogo, vsakemu trgovcu, obrtniku, kmeto- valcu, sploh vsakemu podjetniku, dijaku tr- govskih učnih zavodov in vsakemu manjše- mu kapitalistu prepotrebni naukov. Knjiži- ca obsega 192 strani; njena vsebina je: uvod, glavni dobitke, umetnost naložbe kapitala, temeljni pojmi za razumevanje borznštva, obisk na borzi, tajnost bogastva, menica, ček, od česa živijo banke (depozitni, konto- korentni, akceptnokreditni, diskontni in es- komptni, lombardni, ustanovljani in emisti- ski, komisijski, menjalniški, devizni, hipo- tečni in razni drugi posli), za kullsami ban- ništva, razne zanimivosti iz denarnega pro- meta, bankovci, banka in borza, borza in država, borza in narodno gospodarstvo, banka in hranilnica, banka in industrija, banka in država, praktični nasveti za na- ložbo kapitala in za spekulacijo, zagonetka premijskih poslov, prolongacijski posli, kon- trentne, blagovna ali produktna borza, tol- mač tehničnih izrazov. — Je to edino in pr- vo delo svoje vrste med Slovenci. Knjižica je zelo praktična in poceni ter jo vsakomur najtopleje priporočamo. Stane 20 Din s poštno vred. Naročila in denar je vpošiljati na g. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Knaflijeva ulica 15-I.

Sport.

Lahkoatletske tekme za prvenstvo Jugoslavije.

HASK prvak v moški. S. K. Primorje prvak v damski lahkoatletiki. — V moških disci- plinah zasede Primorje drugo, Maraton (Za- greb) tretje mesto. — Dva nova moška ju- goslovska rekoda in štiri damski jugo- slovsanski rekordi.

Lahkoatletska tekmovalja za prvenstvo Jugoslavije, ki so se vršila v soboto in ne- deljo na igrišču Ilirija, so v splošnem prin- esla prav dober sport. V nekaterih discipli- nah doseženi rezultati so sicer slabi, kar gre po večini na rovaš pomanjkanja izdatne konkurence. Najbolje so se odrezale dame, ki so postavile kar štiri nove jugoslovske rekorde. Tekmovalo je 11 klubov s približ- no 80 tekmovalci. Razsodišče je v splošnem delovalo dobro in se je program razvijal hitro. Le v soboto se je pričetek tekem zelo zakasnil in je tudi rediteljska služba delo- vala zelo pomanjkljivo. Poset občinstva je bil precej slab.

Moška tekmovalja. — Prvi dan.

Tek 100 m: Trije predteki in dva semi- finala. V finale se kvalificirajo Valtrič, Per- par (Primorje), Matz (Mačevalski, Zg.) in Jorgović (Sumadija, Beograd). Olchaty (Hask) in Koch (Primorje) izpadeta.

Skok v višino: (6 tekmovalci.) Zelo napeto tekmovalje, v katerem skače Zgaga za re- kord, kar se mu pa ne posreči. I. Zgaga (Maraton) 1.75 m, II. Leandrov (Hask) 1.70, III. Telisko (Železničarski S. K. Bečkerek).

Met kladiva: (4 tekmovalci.) Zanimiva, a spornost neuspeha disciplina. I. Gaspar (Hask) 24.91, II. dr. Kulčar (Mačevalski) 22.23, III. Leandrov (Hask) 18.48 m.

Tek 200 m: Dva predteki v katerem se kvalificirajo za finale Perpar, Valtrič, Matz in Plehaty. Stanič (Primorje) in Ja- godič izpadeta.

Pošolha 3000 m. (3 tekmovalci.) Disci- plina, v kateri bi Slovenci imeli najlepše iz- gledi. I. Dobrin (Hask) 15.06, II. Renet (Maraton) 11. Hoffmann (Hask).

Met kroglice: (7 tekmovalcev.) Oster- boj. I. Leandrov (Hask) 11.26, II. Gaspar (H.) 11.10, III. Derganc (Ilirija) 10.50.

Troskok: (6 tekmovalcev.) V lepem stilu izvedena disciplina. I. Zgaga (Maraton) 12.32, II. Leandrov (Hask) 11.82, III. Telisko (Železničarski S. K. Bečkerek).

Tek 400 m: Dva predteki. V finale pride Valtrič, Koch (Primorje), Krajačič (Hask), Popović (Sumadija).

Tek 1500 m: (11 tekmovalcev.) Naj- lepša moška disciplina dneva. I. Percl (Ma- raton) 4:32.6, II. Držaj (Ilirija), III. Kri- stan (Jadran).

Dame.

Primorje si je tu drugič priborilo pr- venstvo Jugoslavije z absolutno večino točk. Vse discipline so bile izredno zani- mive ter izvajane v posnemanja vrednem stilu.

Tek 60 m: (6 tekmovalci.) Santel Duša postavi v predteku jugosl. rekord v času 8.1 sek. (dosedanji rekord 8.3). Dva pred- teka. Finale. I. Santel Duša (Primorje) 8.4, II. Prevec Silva (Primorje), III. Bernik (Ilirija).

Met kroglice: (3 tekmovalke.) I. Bernik (Ilirija) 7.83, nov, izdatno izboljšan jugosl. rekord (dosedanji 7.06), II. Kršič (Ilirija) 7.63, III. Prevec Silva (Primorje) 6.70.

Skok v daljavo: (5 tekmovalki.) I. San- tel D. 4.71.5 (slov. rekord), II. Prevec S. 4.48, III. Santel Voja 4.36.

Met diska: (4 tekmovalke.) I. Kršič (Ilirija) 21.29, II. Prevec 20.12, III. Kanoni (Ilirija) 15.73 m.

Skok v višino: (4 tekmovalke.) I. San- tel D. 1.35 m. Rekorden skok, ki pa je radi dotika prečke nepriznan. II. Prevec 1.25, III. Petan V. (Ilirija) 1.15.

Tek 100 m: (7 tekmovalki.) Dva pred- teka. Finale. I. Santel Duša (Primorje) 13.6 nov jugosl. rekord (stari 13.8), II. Prevec S. III. Bernik (Ilirija).

Stateta 4 × 60 m. I. Primorje (Ravni- har-Santel V.-Prevec-Santel D.) 33.4. Nov jugosl. rekord. (Dosedanji

93

Dočim je Buzuli pripovedoval, se je igral s težko zlato zapestnico na blesteči koži leve roke. Tarzan je sicer gledal okras, toda njegove misli so bile drugod. Potem se je pa spomnil, da je že enkrat vpraševal domačine, kje so dobili zlato, pa ga niso razumeli. Odkar je bil zopet v pragozdu, sploh ni več mislil na denar in podobne stvari, toda zlato je v hipu prebujalo v njem počivačo kulturo in z njo je prišlo poželenje po bogastvu. Tarzan se je od človeških navad naučil marsikaj, in odslej je vedel, da zlato pomenja moč in užitek.

Pokazal je na zapestnico in vprašal: »Odkod imate rumeno kovino, Buzuli?«
Črni je pokazal proti jugovzhodu.
»Mesec dni hoda odtod — morda tudi več,« je odgovoril.

»Si bil tam?« je vprašal Tarzan.
»Ne, toda nekaj naših ljudi je bilo pred več leti tam, ko je bil moj oče še mlad. Neki naš oddelek, ki je iskal prostor za pripravnejšo naselbino našega plemena, je naletel na čuden narod, ki je nosil okrasje iz rumene kovine. Kopja teh ljudi so imela take konice, kakor tudi puščice in kuhali so v posodah iz iste kovine, kakor je moja zapestnica. Stanovali so v kočah iz kamna v veliki vasi, ki

jo je obdajal zid. Bili so zelo divji, in planili nad naše vojščake, ne da bi vprašali, če so prišli z mirnim namenom ali ne. Naših je bilo malo, vendar so branili svojo pozicijo na vrhu skalnate višine, dokler se ni po solnčnem vzhodu vrnil divji narod v svojo vas. Potem so naši hitro prišli z višine, porabli padlim sovražnikom mnogo okrasja, odšli iz doline in nihče se ni nikdar več vrnil tja nazaj.

»Ti ljudje tam so zlobni in niso ne beli kakor ti, ne črni, kakor jaz, pač poraščeni, kakor gorila Bolgani. Zares so zlobni ljudje in Chowambi je bil vesel, da je zapustil njihovo zemljo.«

»Je še kdo od onih živ, ki so bili s Chowambi tam in videli ta čudni narod in njegovo mesto?« je vprašal Tarzan.

»Naziri, naš poglavar je bil tam,« je odgovoril Buzuli. »Bil je takrat še mlad mož, toda spremljal je Chowambi, ki je bil njegov oče.«

Isti večer je Tarzan vprašal poglavarja o tem in Waziri, zdaj že starček, je dejal, da so dolgo hodili, toda da ni težko najti pot tja. Spominjal se je še prav dobro, kod so hodili.

»Deset dni,« je dejal, »smo šli navzgor ob reki, k teče mimo naše vasi. Potovali smo, dokler nismo prišli do majhnega studenca ob vznožju visokega pogorja. Iz tega studenca teče naša reka. Drugi dan smo šli čez goro in prišli na drugi strani k potočku, ki smo mu sledili do velikega gozda. Več dni smo hodili za tem potočkom, ki je postal že prava rečica, dokler se ni izlil v veliko reko, ki je tekla skozi mogočno dolino. Tedaj smo šli ob večji reki zopet do izliva, ker smo upali, da pridemo v ravan.«

Po dolgem potovanju smo prišli do drugega po-

gorja. Šli smo ob reki navzgor, dokler nismo že blizu vrha prišli v malo votlino, odkoder je zuborel studenec reke.

Spominjam se, da smo ono noč taborili na prostem in da je bilo zelo mrzlo, ker so bile gore visoke. Drugi dan smo sklenili vzpeti se na vrh gore, da bi videli, kakšna pokrajina je na drugi strani in če bi ne bila nič boljša od zemlje, ki smo jo prepotovali, smo se hoteli vrniti v našo vas in povedati našim ljudem, da ne najdemo boljšega prostora za naselbino.

Splezali smo torej po skalnatem pobočju navzgor, da smo prišli na vrh. Tam smo videli nedaleč pod seboj pod gorskim vrhom zelo ozko dolino; na njenem nasprotnem koncu je stalo mesto kamnatih hiš, od katerih pa je bilo že mnogo razpadlih.

Uspeh Wazirijeve povesti je bil praktično isti kakor uspeh Buzulijeve.

»Rad bi šel tja,« je dejal Tarzan, »da bi videl ta nenavaden kraj in da vzamem od divjih prebivalcev zlato kovino.«

»Dolga je pot do tja,« je odvrnil Waziri, »in jaz sem star mož; toda če hočeš počakati, da mine čas deževja in upadejo reke, vzamem nekaj svojih vojščakov in pojdem s teboj.«

Tarzan se je moral s tem zadovoljiti, dasi bi se najrajši že drugo jutro odpravil na pot. Bil je nestrpen kakor otrok. Bil je tudi v renci še otrok ali pragozdni človek, kar je približno isto.

Drugi dan se je majhen oddelek lovcev vrnil iz juga in javil, da se nahaja velika čreda slonov komaj par milj od njih. Pravili so, da so možje splezali na drevesa in so jih prav dobro razločili v daljavi; med njimi da so sloni z dobro razvitim

zobovjem, množica samic in mladičev in več dorašlih samcev, ki imajo tudi dobro slonovino.

Do večera so se vršile priprave za veliki lov. Popravljali so kopja, polnile tule in napenjali loke. In cel čas je hodil med ljudmi vaški čarovnik in delil razne čarovnije, ki bi jih naj obvarovale pred nesrečo in jim jutri prinesle srečo.

Ob prvem svitu so bili lovci že na nogah. Pripravljenih je bilo petdeset gibčnih, črnih vojščakov in v njihovi sredi Tarzan, podoben mlademu gozdnemu bogu, čigar rujava barva se je čudno odražala od črnine ostalih. Toda neglede na barvo je bil ravnotak kakor vsi drugi. Isto je bilo njegovo okrasje in njegovo orožje. Govoril je njihov jezik, se smejal in šalil ž njimi, skakal v divjem plesu, ki so ga priredili pred odhodom in skratka bil divjak med divjaki. Če bi ga vprašali, bi gotovo izjavil, da čuti večje sorodstvo s tem narodom in njegovi običaji kakor pa s svojimi pariškimi prijatelji, katerih obnašanje je že pred par meseci prav po opičji navadi posnemal.

Mislil je na d'Arnota in se smejal zadovoljstvu, ko se je spomnil, kakšen obraz bi ta dobričina napravil, če bi ga zdaj videl. Ubogi Pavel! Bil je tako ponosen, da je pri svojem prijatelju zabrisal zadnje sledove divjaštva, kako hitro sem vendar padel! si je mislil Tarzan, vendar v resnici ni smatral svojega koraka padcem, pač pa nasprotno imel usmiljenje z ubogimi pariškimi bitji, ki so bila podobna ujetnikom; celo njihovo življenje je bilo zastraženo od policije in ničesar niso smeli storiti, kar ni bilo izumetničeno ali prisiljeno.

Aleksander Knez

pooblaščen senzal Ljubljanske borze se priporoča za izvrševanje

vseh borznih naročil

posebno za posle v efekti, vseh vrstah žita in moke, jajc, sena, slame, fižola, vina itd. itd.

Brzjavlj: Knez, Ljubljana. — Telefon št. 80.

Brez posebnih obvezil.

Umrl nam je naš predobri in preljubljeni soprog oziroma oče, sin, brat, zet, in svak, gospod

Umberto de Comelli-Stuckenfeld

kr. italijanski konzularni delegat

Pogreb nepozabnega bo v torek popoldne ob 3. uri izpred hiše žalosti na Zrinjskega cesti 3.

Svete maše za dušni pokoj rajnega se bodo brale v župnih cerkvah pri sv. Petru in pri č. oo. frančiškanih.

Ljubljana, dne 30. avgusta 1924.

Rodbini de Comelli in Kregar.

LEIPZIŠKI VELESEJEM VZORCEV

Jesenski jesem od 31. avgusta do 6. septembra 1924.

Splošni velesejem vzorcev s sejmom tehničnih in gradbenih potrebščin. Najcenejši in najbolj neposreden nabavni vir. Posetnikom popust po železnicah in parobrodih.

Vse informacije dajejo zastopniki za Hrvatsko, Slavonijo, Slovenijo in Dalmacijo

Sokolović in drug,

mednarodno odpremištvu in carinsko posredništvo.

Zagreb, Paromlinska c. 1. Tel. 25—73.

Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. O. Z.

v novopreurejenih prostorih
v Ljubljani

Mestni trg 6 Mestni trg 6

obrestuje

vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo, proti poroštvo in proti zastavi.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 6

Geneno češko perje!

En kg. sivga opuljenega perja 70 Din, napol. belo 80 Din, belo 100 Din, boljše 120 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevrseče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, Lobež št. 86 pri Pilznu, Češkoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevrseče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, Lobež št. 86 pri Pilznu, Češkoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Za mladino!

Na novo izšla knjižica:

Ruska pravljica

o Ivanu-careviču, zarptici in sivem volku. Knjiga z 10 slikami v trobarvnem tisku in prav razkošni opremi. Cena Din 15.—

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadejočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trde m. močno vezanem kartonu Din 15.—

Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvršnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

MALI OGLASI

Suhe gobe

kupuje Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ulica.

Beli damski filc-klobuki

došli. Cena od 180 Din višje. Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

Gospodična

z večletno pisarniško prakso sprejme čezurno delo v kaki pisarni eventualno tudi na dom. Cenjene ponudbe prosim na upravo lista pod „Vestina“.

Sobo

s posebnim vzhodom išče gospodična s. t. ali 15. septembrom. Ponudbe na upravo lista pod „Mirna“.

Dobro

ohranjena stanovanjska baraka se kupi. Ponudbe na upravo lista pod „Takoj“.

Elegantna spalnica,

nova, kompletna, jesenova, politirana, se ugodno proda. Naslov pove upravo lista.

Hiša

pri Kranju, z vrhom in travnikom se proda. Polzvedbe pri upravi graščine Brdo pri Kranju.

Kupi se

do 200m² zemlje na periferiji mesta. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Dom“.

Gospodična,

prevzame proti nizkemu plačilu razna ročna dela. Ponudbe na upravo lista pod „Marijiva“.

Kupi se

enodružinska kmečka hiša v okolici Ljubljane. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Cimpreja“.

Trgovski pomočnik

izkušen v manufakturni in špicerijski stroki, vojašine prost, išče mesta za takoj, kjerkoli Gre event. tudi za potnika. Ponudbe na upravo lista.

Prekajevalci pozor!

Prodaj dva popolnoma nova, še nerabljena stroja in sicer „Blitz“ in „Wolf“. Poleg imam še popolnoma nov elektromotor. Ogleda in poizve se pri Jožetu Kržnar, mesar, Strazišče pri Kranju.

Pletilni stroj

znamke „Ilirija“, št. 6, za pavlo in volno, dobro ohranjen se ugodno proda. Na ogled in cena pri Angeli Valter, Tržič št. 220.

Naprodaj

je dobro idočo kavarna na novo renovirana v sredini mesta Maribor, stanovanje takoj na razpolago. Proda se radi prevzema drugega dela. Cenjene ponudbe prosim na kavarna Bristol, Maribor.

Sprejem

prodajalco manufakturnitino v trgovino z mešanim blagom. Cenjene ponudbe na Pavel Kunstek, Šturje, p. Ajdovščina Jul. Benčija.

Trgovci,

mlad, samostojen, želi znanja v svrhu ženitve, z gospodično, ki bi imela veselje do gostilne in nekaj premoženja. Le resne ponudbe s sliko pod „Srečna bodočnost“ na upravo lista.

Slike za legitimacije,

kakor tudi vsa fotografska dela izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hübner, Ljubljana, Valva-zorjev trg 7.

Absolvent trg. šole,

išče primerne mesto pri kakom lesnem podjetju. Ponudbe na upravo lista.

Prodaj.

Stiskalnice (prešo) za stiskanje grozda in sadja, srednje veliko, dobro ohranjeno. Ogleda se lahko vsak dan, Dolenjska c. 28 pri hišniku Krajsku. Pismene ponudbe je poslati do 28. t. m. upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (Univerza) Ljubljana.

Otroški vozički

najcenejši domači izdelki. Dvokolesa: novi mod. z dvokolesa in živalne stroje vedno v zalogi. Predprodajalci in mehaniki nižje cene. Sprejemo se tudi vsa pravila, omajljanje in ponikljanje. „TRIBUNA“, F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4.

Na stanovanje

in dobro domačo hrano se sprejme en deček (sol. učence) iz dežele od 12—14 let. Ljubljana, Krekov trg 7, pritičje levo, F. POZAR.

Proda se

knjižnica lepo vezana v jake dobrem stanu s kompletnim leksikonom Meyers, 16 zvezkov, z omaro vred. Naslov v upravo lista.

Sprejme se

mladega vrtnarskega pomočnika, hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Vstop 15. septembra t. l. Poizve se v trgovini Ivo Vekjet, Maribor, Soiska 4.

Najboljši uspeh

imajo oglasi v Nar. Dnevniku!